

ขั้นตอนการสร้างภาพยนตร์การ์ตูนแอนิเมชัน เรื่อง พระพุทธเจ้า: ข้อมูลสำหรับ การพัฒนาหลักสูตรแอนิเมชัน

โดย รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษมณฑ์ วัฒนามรงค์ ผู้กำกับภาพยนตร์ แอนิเมชัน เรื่อง พระพุทธเจ้า
บทนำ

การสร้างภาพยนตร์การ์ตูนแอนิเมชันนั้น มีทักษะและความรู้ที่สำคัญและจำเป็นมาก 2 ประการ คือทักษะและความรู้ในการเล่าเรื่อง (Story Telling) และทักษะและความรู้ในการวาดภาพ (Drawing) ดังนั้นในการดำเนินงานเพื่อสร้างภาพยนตร์การ์ตูนแอนิเมชัน จึงต้องหาผู้ที่มีความรู้และทักษะดังกล่าว มาดำเนินการ ซึ่งความรู้และทักษะดังกล่าวนี้ส่วนมากแล้วไม่มีอยู่ในตัวบุคคลเพียงคนเดียว จึงจำเป็นต้องหาบุคคลที่มีความชำนาญเฉพาะด้านในแต่ละด้านจำนวนหลาย ๆ คน มาร่วมกันทำงาน ในขณะเดียวกัน ถ้าต้องการจะสร้างบุคลากรที่สามารถผลิตภาพยนตร์การ์ตูนแอนิเมชันได้ ก็จำเป็นต้องวิเคราะห์ความสามารถที่จำเป็นสำหรับการทำงานที่กล่าวมาแล้วข้างต้นให้ละเอียดเสียก่อน ซึ่งเรียกว่า “การวิเคราะห์งาน” หรือ Task Analysis แล้วจึงนำมากำหนดเนื้อหา และวิธีการสอนเพื่อให้บุคคลเหล่านั้นมีความสามารถในการผลิตภาพยนตร์การ์ตูนแอนิเมชัน ดังนั้นสถาบันการศึกษาที่ต้องการเปิดการเรียนการสอนและทำการสร้างหลักสูตรแอนิเมชันจึงควรทำความเข้าใจและกำหนดความสามารถที่จำเป็นสำหรับบุคคลที่จะสามารถผลิตภาพยนตร์แอนิเมชันให้ได้เสียก่อน การพัฒนาหลักสูตรแบบนี้ เรียกว่า หลักสูตรบนฐานความสามารถ หรือ Competency-based Curriculum ซึ่งอาจมีชื่อเรียกอื่น ๆ ได้ เช่น หลักสูตรฐานสมรรถนะ เป็นต้น ในการสร้างภาพยนตร์การ์ตูนแอนิเมชันนั้น มีขั้นตอนการดำเนินการสร้างดังจะกล่าวต่อไปนี้เป็นแนวทางให้ผู้สนใจในการสร้างหลักสูตรแอนิเมชัน ได้ทราบและเข้าใจถึงกระบวนการในการทำงาน หรือ “งาน” (Tasks) ต่าง ๆ ที่ต้องดำเนินการและความสามารถที่จำเป็นสำหรับงานแต่ละงานได้

๑) ขั้นตอนเตรียมการผลิต (Pre-Production)

การดำเนินการในขั้นนี้ใช้เวลาตั้งแต่ปลายปี ๒๕๔๖ ด้วยการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ อย่างละเอียด โดยส่วนของบทภาพยนตร์และภาพต้นแบบตัวละคร และจากสถานที่ทั้งหมด ได้รับการพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องโดย คณะกรรมการที่ตั้งขึ้นโดย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ใช้เวลาในการศึกษาวิจัยประมาณ 1 ปีจึงเสร็จสมบูรณ์ โดยมีงานที่เป็นสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. สร้างเนื้อเรื่อง ยึดตามพระไตรปิฎกฉบับประชาชน ซึ่งมีเนื้อหาตามที่ปรากฏในแบบเรียนสำหรับสถานศึกษาของประเทศไทย

๒. ทำบทภาพยนตร์ ได้ใช้ภาษาที่เหมาะสมกับยุคสมัย แต่ยังคงลักษณะเฉพาะของต้นฉบับที่เป็นภาษาบาลีไว้ในส่วนที่จำเป็นเพื่อต้องการรักษาความหมายตามต้นฉบับที่เป็นภาษาบาลี

๓. ออกแบบ คณะผู้สร้างภาพยนตร์ได้ประชุมและร่วมกันจินตนาการ และออกแบบฉาก ตัวละคร และการเคลื่อนไหว โดยยึดข้อมูลจากเนื้อหาที่มาจากผลการศึกษา พร้อมทั้งนำเสนอให้คณะกรรมการที่แต่งตั้งขึ้นจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณฯ พิจารณาเห็นชอบ ซึ่งมีตัวละครทั้งหมดจำนวน ๒๔๔ ตัวละคร มีฉาก กว่าหนึ่งพันฉาก

๔. กำหนดสี ใช้คอมพิวเตอร์ในการกำหนดค่าสีต่าง ๆ ที่ใช้สำหรับตัวละครแต่ละตัว เสื้อผ้า เครื่องใช้และฉาก

๕. ทำ Story Board เป็นงานออกแบบการเล่าเรื่องโดยรวมในแต่ละตอนเพื่อการกำหนดภาพและเสียง รวมทั้งการเคลื่อนไหวของตัวละครและฉากต่าง ๆ

๖. กำหนดและเลือกเสียงประกอบและเสียงพากย์ตามบทภาพยนตร์ เพื่อให้ทราบเวลาโดยรวม จับเวลาในแต่ละฉาก และเพื่อเขียนคำสั่งการแสดงต่อไป

๗. ทำใบคำสั่งการแสดง (Exposure Sheet) ใบคำสั่งการแสดง เพื่อให้ทราบรายละเอียดการทำงานของฉากนั้น ๆ เช่น เวลา ลักษณะการทำงานของกล้อง การเคลื่อนไหวของตัวละคร จังหวะการพูด และรูปปากตามเสียงพากย์นำ เป็นต้น

๒) ชั้นกระบวนการผลิต (Production)

ในขั้นของการผลิตภาพยนตร์การ์ตูน เรื่อง ประวัติพระพุทธเจ้า นั้นใช้เทคนิคการทำการ์ตูนส่วนใหญ่เป็นแบบ ๒ มิติ และบางส่วนเป็นเทคนิคแบบ ๓ มิติ ขั้นตอนในการทำการ์ตูนแบบ ๒ มิติ มีทั้งส่วนของการวาดด้วยมือ และส่วนของการทำด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยแต่ละแผนกมีงาน ดังนี้

๑. แผนก Lay-out วางตำแหน่งฉากและตัวละคร ตามที่ Story Board กำหนด

๒. แผนก Animator สร้างภาพต้นแบบการเคลื่อนไหว ออกแบบท่าทางการเคลื่อนไหวของตัวละครให้มีความสัมพันธ์กับใบคำสั่งการแสดง (Exposure Sheet) และสร้างภาพต้นแบบการเคลื่อนไหวของตัวละครเป็นช่วง ๆ แต่ยังคงเนภาพร่างค่อนข้างละเอียดเท่านั้นยังไม่สามารถนำไปใช้ได้

๓. แผนก Clean-up แก้ไขลายเส้นของตัวละครจากแผนก Animator เพื่อให้ตัวละครสะอาด คมชัด และถูกต้องตามต้นแบบตัวละครตามที่ Animator ได้ออกแบบไว้และพร้อมที่จะนำไปใช้ได้

๔. แผนก In-between สร้างการเคลื่อนไหวของตัวละครต่อจากภาพต้นแบบการเคลื่อนไหวของแผนก Animator ในระหว่างช่วงให้มีความถี่ของภาพมากขึ้น เป็น ๒๔ ภาพต่อ ๑ วินาที ทำให้การเคลื่อนไหวของตัวละครมีความพลิ้วไหว เป็นธรรมชาติ

๕. แผนก Scan นำภาพที่วาดทั้งหมดมาแสกน เพื่อแปลงข้อมูลภาพให้เป็นไฟล์ดิจิทัล ลงในคอมพิวเตอร์

๖. แผนก Digital paint เป็นการระบายสีหรือลงสีตัวละคร ตามที่กำหนดค่าสีไว้

๗. แผนก Background เป็นการระบายสีหรือลงสีฉากหรือสถานที่ตามค่าสีที่กำหนดไว้แล้ว อันเป็นผลจากการที่ได้ประชุมและตกลงกันในขณะทำงานว่า โทนสีในแต่ละฉากควรจะเป็นอย่างไร

๘. แผนก Compositor ประกอบภาพตัวละครและภาพสถานที่ในแต่ละฉาก ให้เคลื่อนไหวตามใบคำสั่งการแสดง และตรงตาม Story Board ให้ภาพนิ่งเหล่านั้นดูแล้วมีการเคลื่อนไหวเป็นเรื่องราว ให้อารมณ์และความรู้สึกตามที่ต้องการ

๓) ขั้นสุดท้ายของการผลิต (Post-Production)

ขั้นสุดท้ายก่อนนำสู่สายตาประชาชนนั้นเป็นการนำเอา Files ต้นฉบับแต่ละส่วนมาเรียบเรียงใหม่ให้ถูกต้องตามลำดับ โดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการทำงานและแปลงลงเป็นภาพบนฟิล์มภาพยนตร์ โดยมีงานดังนี้

๑. งานตัดต่อภาพยนตร์ ตัดต่อและเรียบเรียงภาพ ให้เนื้อเรื่องกระชับและน่าสนใจมากขึ้น โดยเนื้อเรื่องยังคงไว้ซึ่งเนื้อหาเดิม

๒. พากย์เสียง ได้มีการคัดเลือกเสียงที่เหมาะสมกับตัวละครแต่ละตัวอย่างรอบคอบ โดยพากย์เสียงตามภาพยนตร์ที่ได้ตัดต่อไว้แล้ว เพื่อให้สามารถแสดงอารมณ์ของตัวละครได้ดียิ่งขึ้น

๓. เสียงเอฟเฟคประกอบ (Sound Effect) ได้มีการตรวจสอบและคัดเลือกโดยคำนึงถึงความเป็นจริง

๔. ดนตรีประกอบ (Sound Score) ใช้ดนตรีร่วมสมัย และสอดแทรกดนตรีตามยุคสมัยด้วย

๕. บันทึกลงแผ่นฟิล์ม ประกอบภาพและเสียงทั้งหมดลงแผ่นฟิล์มภาพยนตร์

6. งานเพลงประกอบภาพยนตร์ (Original Soundtrack) เป็นแนวเพลงร่วมสมัย

ภาพยนตร์เรื่องนี้ใช้เวลาผลิตทุกขั้นตอนรวมแล้วเวลาประมาณ 4 ปี จึงมาเป็นภาพยนตร์การ์ตูนแอนิเมชันความยาว หนึ่งร้อยนาที ที่ฉายในโรงภาพยนตร์ เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นวันเฉลิมพระชนมพรรษาครบ 80ปี ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผลงานการสร้างภาพยนตร์นี้ ผู้สร้าง ผู้กำกับและทีมงานทั้งหมด เป็นคนไทย ซึ่งแสดงถึงฝีมือและศักยภาพของคนไทยในการทำภาพยนตร์แอนิเมชัน ซึ่งกระบวนการและขั้นตอนดังกล่าว มีความละเอียดซับซ้อน และต้องใช้ทุนและความอดสาหะในการทำงานอย่างมาก ดังนั้นในกระบวนการของการคัดเลือกผู้ที่จะเข้ามาเรียนในหลักสูตรแอนิเมชันควรต้องมีการสร้างความเข้าใจและตรวจสอบเจตคติที่มีต่องานและอาชีพแอนิเมชันของผู้เรียนด้วย และในขณะเดียวกันเมื่อมีการจัดการเรียนการสอนแล้ว การสร้างคุณลักษณะของผู้เรียนทางด้านเจตคติที่มีต่ออาชีพ โดยเฉพาะในด้านความประณีต ความกักตุน และความปลอดภัยในการทำงานควบคู่กันไปด้วย สำหรับรายละเอียดของ ความประณีต ความกักตุน และความปลอดภัยนั้นผู้เขียนได้ทำวิจัยและได้นำเสนอไว้ในบทความวิจัยแล้ว ผู้สนใจสามารถสืบค้นดูได้